

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Mangouras/İspanya – 12050/04

Karar 28.9.2010 [BD]

Madde 5

Madde 5–3

İlgilinin duruşmada hazır bulunmasını sağlayacak teminat

Adli kovuşturma sırasında serbest bırakılma

Bir deniz kirliliğinden sorumlu bir gemi kaptanı için belirlenen yüksek kefalet miktarı: *İhlal yok*

Olaylar – 2002 yılında İspanya kıyılarında ilerlemekteyken *Prestige* gemisinin, geminin gövdesinde açılan bir yarık nedeniyle, batmasıyla Atlantik okyanusuna 70 000 ton petrol boşaldı. Yunan vatandaşı olan başvuru kaza zamanında söz konusu geminin kaptanıydı. Gemi yükünün denize boşalması ekolojik bir faciaya yol açmış, bu facianın deniz fauna ve florası üzerindeki etkisi aylarca devam etmiş ve Fransa kıyılarına kadar varmıştır.

Bir ceza soruşturması açılmış ve sorgu hâkimi başvuruçunun 3 000 000 EUR kefaletle serbest bırakılması olanağını tanıyacak şekilde tutuklanmasını emretmiştir. Sorgu hâkimi başvuruçunun doğal kaynaklara ve çevreye karşı bir suç ile idari makamlara itaatsizlik suçunun oluşmasına götürebilecek davranışlarına dikkat çekmiştir. Bu suçların ağırlığı, başvuruçunun yabancı ülke vatandaşı olması ve İspanya'yla hiçbir özel bağının olmaması, hâkime göre, kefaletin yüksek miktarda olmasını haklılaştırıyordu. Başvuru tahliyesine karar verilmesini, aksi takdirde, kefalet miktarının kişisel durumuyla daha orantılı olan 60 000 EUR'a indirilmesini talep etmiştir. Sorgu hâkimi bu talebi işlendiği varsayılan suçların ağırlığının tutukluluğun devamını haklılaştırdığı gerekçesiyle reddetmiştir. Kefalet miktarıyla ilgili olarak sorgu hâkimi eski argümanlarını tekrarlamış ve başvuruçunun duruşmada hazır bulunmasının geminin gövdesinde bir yarığın açılması sonrasında olan olayların aydınlatılması için gerekli olduğunu belirtmiştir. Başvuruçunun bu karara karşı yaptığı itiraz ve *reforma* başvuruları reddedilmiştir. Kefalet miktarını karşılayacak bir banka avalinin verilmesiyle sorgu hâkimi başvuruçunun şartlı tahliyesine karar vermiştir. Başvuruçunun kefalet miktarına itirazını içerir Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı *amparo* başvurusunun kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

İspanya makamları başvuruçunun kendi ülkesine dönmesine sonradan izin vermiştir. Başvuru şu anda İspanya'da tabi tutulduğu periyodik kontrolün aynısına Yunan makamları tarafında Yunanistan'da tabi tutulmaktadır. Başvuru bu çerçevede on beş günde bir

doğduğu adanın komiserliğine veya Atina komiserliğine gitmesi gerekmektedir. Esas konusunda dava halen derdesttir.

AİHM'nin bir Daire'si, 8 Ocak 2009 tarihli bir kararında, oybirliğiyle, 5 § 3 maddesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir (Bilgi notu n° 115).

Hukuk – Madde 5 § 3: AİHM ilgilinin tutukluluğunu haklaştıracak gerekçeler var oldukça kefalet istenebileceğini ve makamların uygun bir kefalet miktarı belirlerken, sanığın tutukluluğunun devamının gerekli olup olmadığına karar verirken gösterdikleri özen kadar, özen göstermeleri gerektiğini hatırlatır. Ayrıca, kefalet miktarının esas olarak ilgiliye ve gelir kaynaklarına göre belirlenmesi gerekse de, bazı koşullarda, ilgiliye atfedilen zararın büyüklüğünün de dikkate alınması makul görülebilir. Başvurucu 83 gün boyunca özgürlüğünden yoksun kalmış ve 3 000 000 EUR'lük bir banka güvencesinin yatırılmasıyla tahliye edilmiştir. Görünüşe göre kefalet miktarı başvurunun sahip olduğu kaynakları aşsa da, ulusal yargı organları, başvurunun durumu dışında, suçlandığı suçun ağırlığını ve “mesleki ortamını” da dikkate almıştır. Dolayısıyla AİHM bu yaklaşımın 5 § 3 maddesine uygun olup olmadığını incelemelidir.

Bu konuyla ilgili olarak, AİHM 5 § 3 maddesinin yorumlanmasında, çevreye karşı suçlar bakımından gittikçe artan meşru kaygı gibi, yeni gerçeklikler ile Avrupa ve uluslararası hukukun dayattığı çevresel yükümlülüklerin hayata geçirilmesi için ceza hukukuna başvurulması eğiliminin dikkate alınması gerektiği kanısındadır. İnsan haklarının korunmasına ilişkin giderek yükselen bir seviyenin buna paralel olarak demokratik toplumların temel değerlerine yapılan saldırılara karşı gittikçe daha sert bir tavır takınılmasını gerektirdiğini hatırlatan AİHM, kefaletin etkili olmasını sağlamak için, söz konusu faaliyetin mesleki ortamının kefalet miktarının belirlenmesinde dikkate alınacak bir unsur olmasının dışlanamayacağı kanısındadır. Bu davanın istisnai niteliği ve deniz kirliliğinin çevre için yol açtığı zararın az görülür büyüklükte olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ulusal yargı organlarının kefalet miktarını, sorumluların kefaleti gözden çıkararak adaletten kaçmalarını engellemek için, sorumluluk seviyelerine göre ayarlamaları şaşırtıcı değildir. Sadece başvurunun kaynaklarını dikkate alan bir kefaletin onun duruşmada hazır bulunmasını sağlamak için yeterli olacağı kesin değildir. Kefaletin gemi sahibinin sigortacısı tarafından ödenmiş olması bile tek başına İspanya mahkemelerinin, başvurunun “mesleki ortamına” referans yaparak, başvurunun kefaleti ödeyebilecek insanlarla bağlarının bulunduğunu ima etmekte haksız olmadıklarını göstermektedir.

Böylece, İspanya mahkemeleri başvurunun kişisel durumunu, özellikle de gemi sahibinin çalışanı olmasını, kefaleti ödeyebilecek insanlarla olan mesleki bağlarını, vatandaşlığını, ikametgâhını, İspanya'yla bir bağının olmamasını ve yaşını yeteri kadar dikkate almıştır. Davanın özel koşulları ve gemi yükünün okyanusa boşalmasının yol açtığı çevresel ve ekonomik felaket göz önüne alındığında, söz konusu suçların ağırlığı ve başvurucuya atfedilen zararın büyüklüğü haklı olarak dikkate alınmıştır.

Sonuç: İhlal yok (Yediye karşı on oyla).

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.